REVISTA NOVA

Any I. - N.° 21 | Barcelona, 27 d'Agost de 1914 | 20 cèntims



ESTUDI, pintura per Eugeni ZAK

COLECCIÓ ALFRED WAGG. DE LONDRES

REDACCIÓ: CLARÍS, 99.
ADMINISTRACIÓ PORTAFERRISSA, NÚM. 17 (LLIBRERÍA)

NO'S TORNEN ELS ORIGINALS :: LA RESPONSABILITAT DELS MATEIXOS A CÀRREC DE L'AUTOR

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ { CATALUNYA. . . . 12 PTES. ANY
RESTO D'ESPANYA . 15 » »
ESTRANGER. . . . 20 » »
Número solt, 20 cèntims.

JRALITA ROVIRALTA

Mas FOTOGRAFIA D'ART ROSSELLÓ 277



— ¿I per què no compra més que cuadros antics?

— Perquè per a coneixe el valor dels moderns s'ha d'esperar al menys cent anys.

PHOTO-STUDIO AREÑAS
DIPUTACIÓ 251 baixos
TÉLEFON 2812

MARCS I GRAVATS
ASSORTIT INTERMINABLE
LA PINACOTECA
Corts Catalanes, 644-BARCELONA
NINGÚ POT DECORAR AMB GUST LES SEVES PARETS SENSE VISITAR AQUESTA CASA



per Turisme i Teatre
ANTIGA CASA
ROSELL
Plassa de Palacio 13.

Feu circular REVISTA NOVA



OBRADOR DE DAURATS I DECORACIO ANTIGA I MODERNA
IMITACIONS A BRONZE MARBRE MARFIL I ALABASTRE :: ESPECIALITAT EN RESTAURACIO D'ANTIGUITATS
A. LLUCH i J. OLIVA
MALLORCA 286 BAXOS ENTRE LLURIA I BRUCH BARCELONA

IMPREMTA
EMILI GABAÑACH, S. en C.
Impressions de totes menes
: ben fetes i a bon preu :
Diputació, n.° 308-BARCELONA

Subscripció oberta per REVISTA NOVA en favor de les víctimes franceses de la guerra

SUMA ANTERIOR.	Ptes. 525
Joaquím Borralleras	» 5
Manel Alcàntara i Gusart.	» 2
Josep Llorens i Artigas	» 2
R. C.	» 5
Joan Colom.	» 5
TOTAL.	Ptes. 544

EL SOPAR DE "REVISTA NOVA"

Avisèm als nostres col·laboradors i protectors que l habitual sopar que REVISTA NOVA celebra mensualment tindrà lloc el dimars, dia 1.er de Setembre, en el lloc de costum.

INGENUITAT I AFECTACIÓ

PER FRANCESC PUJOLS



O hi ha rès més tendre, pur i dolç que l'ingenuitat, ni rès més amarg que l'afectació, però quantes i quantes obres ingènues coneixèm, desproveides de l'essencia de lo Bell i quantes d'afectades qu'en van plenes.

Fins ara, des de que'l món és món, la ingenuitat havía coexistit amb l'essencia esmentada i de llur solidaritat constant n'ha nascut la confusió de l'una amb l'altra fins al punt de ferne una sola i única cosa.

Ens guardarèm prou de dir que l'afectació és millor que l'ingenuitat i més dolça que la mel que no s'ha fet per la boca de l'ase, però d'això a sostenir o voler sostenir que l'ingenuitat és una condició *sine qua non* de l'essencia estètica, hi ha molta diferencia.

Antiguament, per causes esbrinades en l'article dedicat al nostre dignissim amic i admirable pintor en Ricart Canals, les obres d'art neixíen essencialment belles pel seu natural, sense que l'artista havés d'enmatllevar lo qu'en podríem dir la flama de la vida al dò del cel, perquè obrant amb tota ingenuitat la substancia de lo Bell se li posava a la pensa de la pensa, als pensaments dels pensaments, a les mans de les mans, a la punta dels dits i de la punta dels dits al cor de l'obra.

Aquests temps que no son del nostre recort i que si tornen nosaltres ja no'ls veurèm, estètica i artísticament parlant, se van caracteritzar per posseir la causa de doble efecte que amb un tiro matava dos pardals, produint ensemps l'ingenuitat i l'essencia divina de la Bellesa, cosa que dièm perquè consti que l'ingenuitat no era la causa de l'essencia de la Bellesa ni de rès que se li assembli, sinó que la causa era la que senyalèm en l'article dedicat al pintor Canals.

El fet és, doncs, que l'ingenuitat i l'essencia estètica vivíen juntes, fins qu'en temps que nosaltres, com aquell qui diu, encara havèm conseguit, se van anar separant d'en mica en mica fins al punt d'arrivar a trovar l essencia de la Bellesa al costat de l'afectació i l'ingenuitat al costat de les obres d'art desproveides de l'element primordial estètic.

Els temps han canviat i avui a Barcelona hi ha molts artistes que produeixen obres plenes d'ingenuitat i frescor, vuides de la quantitat necessaria de la qualitat suprema de lo Bell perquè, com dièm en l'article dedicat an en Canals, actualment la màquina humana obrant espontàniament produeix obres de falça Bellesa i, en canvi, hi ha bastants artistes, tots amics nostres, que buscant i rebuscant troven la perduda.

Devant d'aquest fet, que no hem de discutir, perquè cau pel seu propi pès, tornarèm a reconeixer que l'ingenuitat es trenta mil vegades millor que l'afectació, però posats a confessar que les coses son com son perquè aixís ho hem trovat i aixís ho hem de deixar, dirèm que com que dintre l'estètica hem d'acatar necessariament l'essencia abans que'ls accidents, amb tot el sentiment del nostre cor proclamarèm el triomf modern de les obres afectades sobre les obres ingènues, quan l'essencia de lo Bell acompanya a les primeres, i sols els accidents a les segones, amb el ben entès de que incloím entre les primeres les obres qu'afecten ingenuitat, perquè quan l'ingenuitat afectada està proveida de la dosis convenient de l'alcaloidi estètic o substancia bella, compleix amb les condicions que'ls sentiments estètics humans reclamen.

Si algú podés suposar que d'aleshores fins ara hi ha hagut un canvi de papers que ha fet passar les concepcions artístiques afectades als artistes ingenus i les concepcions artístiques ingènues als artistes afectats, li diríem que, una de dugues, té raó o no té raó; si té raó, els fets demostren que les concepcions artístiques afectades son susceptibles de xuclar l'element primordial estètic i si no té raó ja no cal parlarne.

Les passions, violentes o nó, no deuen mai ésser expressades fins a la desplaencia; fins en les més horribles situacions la música no deu afectar a l'oit, sinó afalagar-lo i encisar-lo i, per consegüent, seguir sempre essent música.—MOZART.

EL GENI FRANCÈS EN PINTURA

III

JAUME LLUIS DAVID

EN mitg de la festa de color que'l segle XVIII fruía, un esperit reçagat servava 'l foc sagrat de les ranciors passades: era aquest en Josep M.ª Vien, pintor banal, encisat per les teories del tristament cèlebre alemany Winckelmann, antiquari i arqueòlec. Les idees d'en Winckelmann se concloven en aquestes dugues: l'art no deu imitar la natura sinó realitzar l'ideal; no havent sigut sobrepassat l'art grec —ideal— ni essent possible canviar-hi rès sense incorrer en sacrilegi, no queda altre camí que'l de copiarlo.

Aqueix mestre, en Vien, i aquestes idees estètiques d'en Winckelmann sigueren els confeccionadors de la mentalitat d'en David, que ja de sí nó sembla pas haver sigut molt autònoma ni forta. En David, com el seu mestre, no practicaren aqueix credo ben decididament fins a la caiguda de la monarquía. David, d'idees lliberals, se llençà a la defensa del nou règim amb tal entussiasme i perseverancia, que logrà un lloc en la Convenció i el càrrec oficial més gran a que un artista pot aspirar, arrivant de mica en mica, mercès a la seva habilitat extraordinaria i a la seva ferma voluntat, a una verdadera dictadura artística.

L'austeritat de la nova idea republicana havía d'influir fatalment sobre'l sentiment artistic de l'hora, i no és estrany, per tant, que la preponderancia d'en David sobre tots els altres pintors, portés les seves idees canòniques sobre les Belles Arts a una exacerbació del formulisme i de la austeritat per a imposarla als demés artistes. L'opinió aprovà aqueix art. El taller d'en David s'omplí de deixebles devots.

Els preceptes de la nova escola eren cinc: primer, l'abandó de l'antiga composició qu'agrupava lliurement els personatges i accessoris els quals d'aquella hora en endevant havíen d'ésser tractats isoladament com estàtues; segón, atenuació dels valors i de la brillantor del color, colocació d'aquest a grans plans de tons enters i oposats, sense transició; tercer, actituts de les figures estatuaries, imprescindiblement copiades dels marbres grecs, encara que sigués imitant-les; supressió de les vestidures flotantes e imitació dels ropatges grecs en repòs. Precepte cuart: la composició subjecta a l'arranjament dels



EL PESCADOR, pintura per Eugeni ZAK

baixos relleus o de les pintures dels vasos dels artistes grecs, i, per fi, el quint precepte ordenava pintar exclussivament el desnú.

A tot això el despotisme d'en David, que s'estenía fins a l'esfera de la política, proposà, diputat per París en la Convenció, que se suprimís l'Academia representanta del llibertinatge i del luxe (1) en l'art i com que l'Academia era una entitat d'origen monarquic, el diputat per París obtingué la disolució de l'Academia i la dictadura absoluta. La gloria d'aquest artista no tingué parió; era una verdadera idolatría la que'l poble, els poderosos i els artistes sentien per a ell; les seves paraules eren article de fè; les seves ironíes, no massa ingínioses, eren temudes com el llamp; les seves obres eren admirades com la custodia. «Les Sabines», la gran tela de 1799, ara al Louvre, fou exhibida al públic amb entrada de pagament, recaudant-se amb tal motiu la xifra enorme de 65.000 francs.

La política canvià. El cónsul Bonaparte s'erigí emperador i el pintor David devingué 'l pintor imperial. Les idees estètiques d'en David haveren de fer un tom, a l'igual que les polítiques: els preceptes de que sols els grecs devíen interessar a la pintura, de que les figures havíen d'anar núes, vestint tot lo més el casc grec o romà, sigueren bonament conculcats, i en David i la seva escola passaren de l'epopeia grega a la napoleònica, no ja amb resignació sinó fins amb entussiasme.

En aquell moment la tradició lluminosa de la pintura francesa pot semblar morta; la primitivitat austera i xorca d'en David, triomfanta, emprò, tan com ho permetía la brutalitat del gran artista, ací i allí, en els recons de l'activitat artística i en el seu mateix tallèr hi neixíen les dissidencies que havíen de descambellar al colós, i el geni de la pintura francesa seguía la seva marxa ascendenta vers aquella claretat vesllumada ja des de'ls començos.

¿Fou un mal, fou un obstacle, doncs, a n'aqueixa marxa ascendenta la vinguda d'en David? No; l'obra d'en David, posades apart les maníes qu'ell sustentava, és una obra gran i digna de molta més consideració que la que generalment se li otorga. Aqueix pintor apareix, es cert, com un senzill manobra de la pintura, amb unes prodigioses disposicions per al dificilíssim art del dibuix, però, llevat de alguna rara excepció, sense la més lleugera esperitualitat, sense'l dò de penetració objectiva que'ls grans mestres de la pintura han demos-

(1) «El gust passat de moda pel luxe», deia en David.

trat. Aixís i tot, les facilitats i els exits sigueren tan abundants en la vida d'aquest home qu'un moment arrivà en que'l manobra, dominades ja totes les dificultats de l'ofici, satisfetes totes les necessitats materials i passionals fins a la sacietat, degué girarse vers un món nou a conquistar, vers el món de l'esperit que, si bé distanciat per la seva grollería innata, degué en canvi apareixérse-li menys apartat i enterbolit que al comú dels artistes, pertorbats pels dolors de l'existencia. Aleshores sería quan el nostre pintor admiraría a conciencia aquella antiguitat qu'en Winckelmann adorava amb unció simplement arqueològica. Aleshores sería quan s'apercibí de que'ls escultors de abans de Fidies — al menys els immediatament anteriors — superaven als posteriors; quan «comprengué» el valor de les arts plàstiques. Emprò la seva ruda mentalitat, o bé l'ambient estètic del seu temps, no li permeteren especular ni experimentar sobre aqueix llampec revelador, i el seu art se limità a l'imitació, a la falsificació de l'art grec.

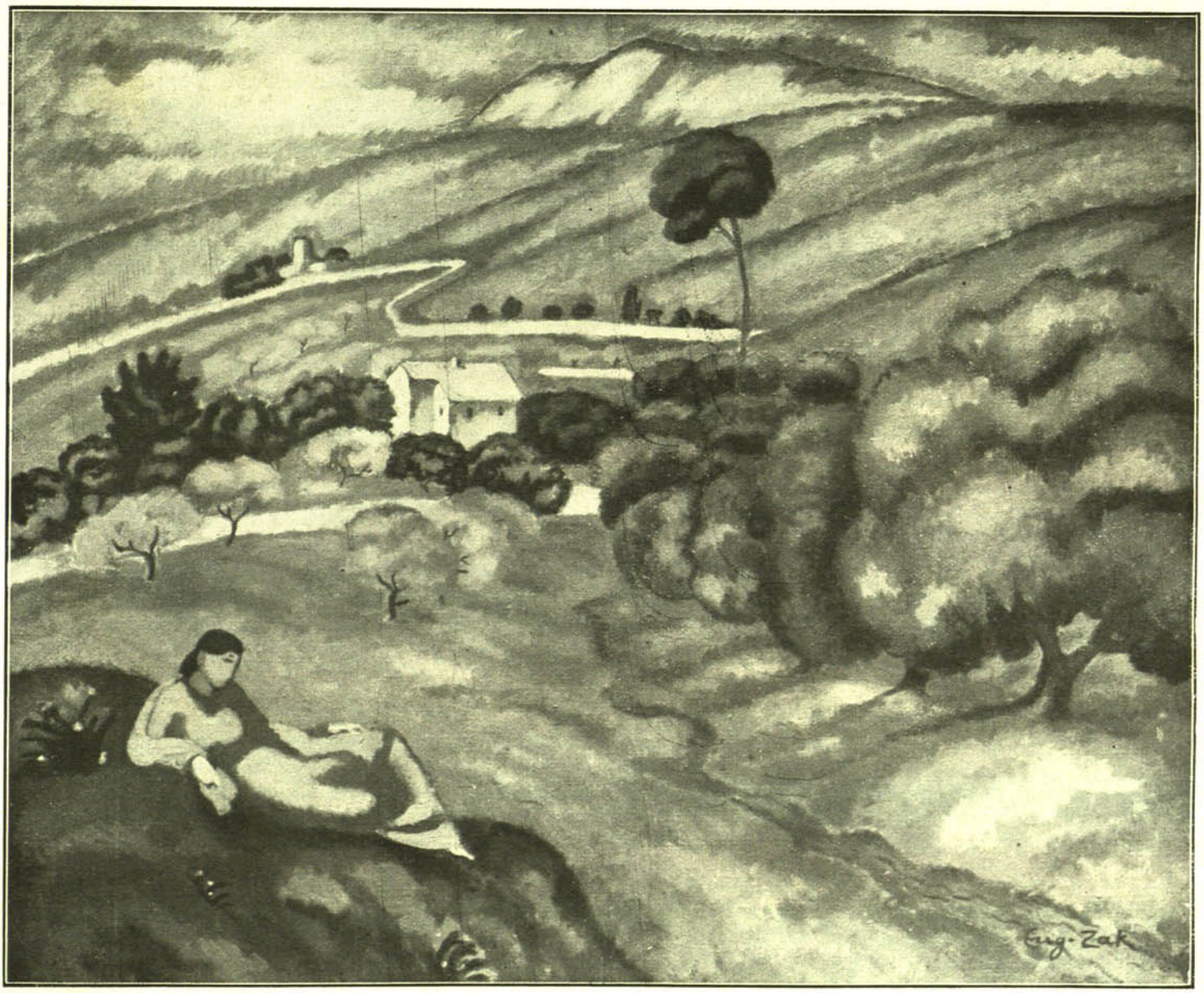
Per aqueix raig de llum qu'ennobleix la seva minça idealitat estètica és per lo que considerém an en David com el primer dels primitivistes moderns. (1)

La pintura francesa, al adveniment d'en David, havía lograt un esplendor lluminic i coloristic com encara cap escola en tot el món havía posseit; havía sabut deslliurar-se de l'artifici de les regles amb que'ls pintors cèlebres, tan si foren bons com si foren dolents, anaren formant el llenguatge pictoric de les generacions, el llenguatge de convenció que no espressa rès més que lo convingut — que no necessita expressió — mentres qu'ens deixa a les palpentes en tot lo que's refereix a lo real. La pintura francesa en general havía retrovat els valors no convinguts de les coses que sols el grans artistes han sapigut reconeixer; sospità, més que vegé, la realitat pictural, i per tal manca de certitut practicà aqueixa gran idea una mica clandestinament, en petites teles, i amb vergonyanta humilitat en unes escenes que, per passar en la cuina, entre la petita burgesía o entre'l poble, sofríen un subvalor, un menyspreu que no podía atenyer encara a la fastuositat de les escenes religioses, mitològiques o aristocràtiques. En una paraula, la pintura francesa havía trovat el seu camí però no'n savía rès, i quan vingué el guarda-passeitg malhumorat a senyalar-li un camí diferent no's cregué enganyada de seguir el que'n David li senyalava.

A primera vista sembla qu'aqueix guarda-passeig d'en David atentava al desenrotllo de la pintura francesa quan lo que feia era guiarla cap a un métode que li proporcionés els elements d'auto coneixement. La clarividencia d'en David devant la veritat pasmosa de l'arcaisme grec, engrapant-lo i donant-lo a l'evolució de les arts per a que'l desenrotllessin i en traguessin la conseqüencia última, era, encara que inconscientment, la salvació de la pintura francesa que a les darreríes del segle XVIII, desorientada i ignoranta del tresor qu'en són sí portava, corría el perill de degenerar, com les passades escoles que moriren en les estultes escenes religioses i mitològiques, en una idèntica estulticia de pastorals, de galanures i de cuadres de genre banalitzats.

L'art d'en David té, ademés, un valor propi en obres com els

(1) Sobre aqueix particular s'hi és feta especial menció en l'article titolat «El barbarisme i el primitivisme artistics en el curs de l'Historia», publicat en nostre número darrer.



LA DONA AJASSADA, pintura per Eugeni ZAK

retrats de Mr. i Mme. Seriziat, d'una comprensió i d'una versió que, se pot dir sense hipèrbole, no ha depassat Raffaello; d'un color comparable únicament al miracle d'en Velàzquez i superior als millors retrats del Ingres; i si bé aqueixos dos retrats del Louvre no han sigut sobrepassats en cap més obra d'en David, aqueixes condicions s'hi troven fragmentariament en el «Sacre de Napoleón» i en moltes altres obres d'entre l'allau de detestables qu'aqueix desigual talent pintà.

El pintor es pintor perquè veu lo que altri sols sab sentir o entreveure, pero no veure. — BENET CROCE.

DE PINTURA MURAL

.....«Cal contestar a l'oposició feta al moviment de renaixensa de la pintura mural»;..... «unes esporuguides virtuts útils de la pintura de cavallet».

¿Quí ha fet tal oposició? ¿Quí ha atribuit el concepte d'utilitat den Folc a cap mena de pintura?

Ningú, senyors.

Però en Joaquím Folc (*La Veu*, 20 del corrent) ens ho carrega a nosaltres. El seu públic deu quedar admirat de veure'l sempre paladí de les bones causes contra tanta facecia.

En Folc deu haver-nos llegit malament aquesta vegada, com totes les vegades que ha replicat algun dels nostres escrits. Això no val.

Ara, si és que ha llegit bé però li convé donar als seus lectors gat per llebra, ja és un altra cosa; aleshores si que val, val més or del que pesa.

L'enhorabona, senyor Folc.



LA PINTURA MODERNA JAPONESA

PER JOAN SACS



HIBA KOKAN (1747-1818), el mestre d'Hokusai, esperit inquiet entre'ls inquiets japonesos, fou el primer dels artistes del pais del sol ixent que cercà les ensenyances del art occidental. Malgrat les severes menaces del govern shogunal aqueix artista trovà la manera d'introduir-se entre'ls holandesos de l'illa Décima, aprop de Nagasaki, i d'ells n'aprengué la pintura al oli, el gravat al aigua-fort i la perspectiva, qu'ensenyà al seu famós deixeble. D'aleshores fins a ben entrat el segle XIX les tentatives de pintura al oli al Japó sigueren abundantes i quan els japonesos arrivaren a freqüentar Londres i Paris aqueixa afició a la pintura del Oest devingué engrescament, que, per cert no sigué gens fecond. Devant d'aqueix resultat els artistes nipons reaccionaren vers la renaixença de les antigues escoles del Yamato, produint-se obres inspirades en les diverses tendencies pictòriques que més exit assoliren en el curs de l'historia.

La crítica, amb tal motiu, se dividí en dos bàndols, els dels xauvins qui aplaudien incondicionalment aqueixa renaixença i els dels qui la censuraven per pastitxista. Deien aquestos que'ls nous artistes copiaven solsament lo extern de les escoles clàssiques sense copçarne l'esperit; que l'art dels Toça i dels Kano, el dels T'ang, Song i Yuan de la Xina no podía ésser el del nostre temps encara que eixissin a la llum artistes d'igual valor qu'aquells clàssics. No obstant, abdues crítiques estaven d'acord en condemnar la pintura europea, la pintura abigarrada.

Resultat d'aqueixa disparitat d'apreciació fou la naixença d'un nou estil que les englobava. La nova tendencia, apoiantse en els principis de l'escola nacional del Ukio-yé, que vé a ésser una tendencia realista i popular de les derreríes del segle XVIII, en oposició a les clàssiques dels Toça, dels Kano i a les de la Xina, que sempre estigueren en gran predicament al Japó, apoiantse doncs en els principis del Ukio-yé qu'afirmaven la bellesa en la natura tota i en qualsevol part d'ella per humil i banal que semblés, pintaren la vida moderna sense deseixirse del tot del estil nacional que deixaven influir de totes les ventatges de la pintura occidental que no arrivaven a desnaturalitzar-la.

Aqueixa tendencia que podríem anomenar d'avantguarda, la del pastitxisme clàssic, o del primitivisme, i la de les escoles de la Xina, que pot considerar-se també com a nacional perquè'ls més xovinistes japonesos sempre han tingut un respecte devot per l'art de la Xina, son les tres tendencies qu'avui viuen en la pintura japonesa i de les quals ne donèm avui reproduccions.

El Ministeri de l'Instrucció Pública del Japò organitza des de fa vuit anys un saló anyal de pintura en el propi edifici ministerial, i les reproduccions qu'avui oferim als nostres lectors provenen d'aqueixos dos darrers salons de pintura i son de les obres allí reunides que més cridaren l'atenció dels intel·ligents.

El paravent de'n Tchikuha Otaké representa una festa camperola d'unes families nobles de l'época dels Fudjiwara, pintat pel procediment dit del *Shirayé* o siga de la tinta xina sense colors. Té tot el hieratisme i el caligrafisme de l'antiga escola Toça, de la que també en té les evanescencies, per quin motiu la reproducció ha resultat poc lisible.

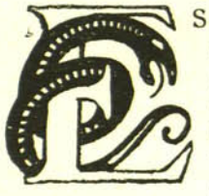
El *kakemono* o plafó de'n Suiun Komuro representa ben delicadament les escoles de la Xina, de les que'n serva la factura en tinta xina lleument tacada de colors clars.

Els altres dos paravents de'n Ookoku Kinoshima representen la tendencia més rescenta: tot continuant la manera i el sentiment japonesos s'ha assimilat aqueix artista esquisit el color brillant, el modelat i la perspectiva de la nostra pintura, obtenint aixís un nou estil, encisador a més no poguer, en el que'l virtuosisme no hi migra pas la grandesa de la composició ni lo granat del dibuix, ni l'espontaneitat i frescor de l'execució.

¿El públic d'un teatre modern no és moltes vegades més dolent que l'obra que veu representar?. — ANANDA COOMARASWAMY.

EUGENI ZAK

PER J. S.



S un dels capdevanters de la pintura moderna, encara que'l colorit siga del tot absent de les seves produccions. Una gran part de la seva obra la constitueixen dibuixos al carbó o a la sanguina o al llàpiç Conté barrejat amb sanguina. Les seves pintures solen ésser colorides a base de terra de Siena o de bruns, sovin pintades en un sol de aqueixos colors. Ben rares vegades usa de colors llampants i en aqueixes ocasions no perd rès de la seva emotivitat colorística. Aixís i tot la seva pintura és poderosament pictural; les seves harmonies austeres son d'una profonditat de color nova i espontània. El valor més gran de la seva obra n'és la sensibilitat extrema que espressa la videncia inèdita de l'artista en contacte estret amb la naturalesa intima del seu subjecte. Aqueixa sensibilitat que, per a calificarla d'alguna manera intel·ligible, podríem anomenarla malaltiça o melancòlica, té punts de contacte amb el picassisme de l'etapa decadentista, de la que, emprò, no'n devallarà; l'art d'en Zak té sobre l'art esmentat d'en Picasso una sinceritat que és tota oposada a la recerca literaturesca d'aquella etapa del gran pintor espanyol.



DONA VESTIDA DE GRIS, pintura per Eugeni ZAK

¿Cóm podríem distingir la sinceritat en l'obra den Zak de la rebusca en l'obra den Picasso? No ho sabèm. Si aqueixa lacónica definició se'ns tolera, dirèm: en la profonditat de l'obra den Zak. Si algú ens alega que de l'art d'aqueixos dos artistes moderns sols en la den Picasso hi trova la profonditat, lo qu'és molt probable, no'ns quedarà més remei que callar i meditar sobre la relativitat del coneixement i, ai Senyor, sobre lo que som en aqueix món.

A jutjar de l'anterioritat d'aquesta pintura sobre la dels nostres Humbert i Sunyer, aqueixos dos artistes estàn segurament influits per l'obra den Zak, i qui diu l'Humbert i en Sunyer, dirà també els altres artistes francesos i d'altres terres, qui caminen sobre les petjades d'aqueix jove i gloriós polac. Del nostre Humbert ne té el satanisme candorós que pertorba; den Sunyer, el paganisme arcaisant. Aqueixos dos aspectes, coberts per un vèl de fatalisme quelcom enguniós, donen a la comprensió de la naturalesa den Zak un aire de revelació provocada que no és pas un dels seus menors encisos.

La definició total de la visió i de l'execució d'aqueixa pintura, la definició que'm sembla més aproximada, és que'n Zak aparenta un Leonardo de Vinci educat a Fièsole.

ERRATA

En l'article sobre «El Barbarisme i el Primitivisme artistics en el curs de l'Historia», tractant de l'influencia de l'alemany Overbeck, s'hi llegía: *Overbeck a Alemanya hi portà els mateixos entussiasmes i la mateixa clarividencia de l'Ingres*. A continuació d'aqueixes paraules s'hi ha de afegir: *per l'art dels primitius alemanys*.

TARRAGONA PEL VIATGER

PER ALEXANDRE PLANA

S'arriva a Tarragona i la seva estació
no és pas gens propicia a l'evocació:
traqueteij de tartanes i de les diligencies
que son la negació de l'avenç de les ciencies.
Se puja desseguida per una costa, — es deixa
a un cantó la mar que tremola i que bleixa —
i jà s'és a la rambla de San Joan, tranquila.
Sols s'hi trova a mancar la Casa de la Vila.

Un hom surt al balcó quan arriva a l'*hotel*
(un *hotel* com els altres que's retalla en el cel).
Totes les cases tenen un aire familiar
an'aquí. Del balcó estant se veu la mar
i sobre'l fons l'estàtua del gran Roger de Lluria.
A una banda, la noble grogor de la velluria
amb teulades rogenques recremades del sol.
(Semblen tenir les teules un xic de borriçol).
S'oviren campanars d'esglesies que no tenen
un estil elogiable, i més enllà s'encenen
les pedres del triangle en la façana ardida
de la Sèu mig romànica, mig gòtica, entumida
pels segles que ha viscut amb una vida igual:
el mateix raig de sol a cada finestral.

La frisança de Roma no ens deixa estar quiets.
Cerquem-ne les senyals ben clares pels indrets
que ja diuen les *Guies*. ¡Quí en descobreix de noves!
¡oh encís dels arcs romàns ocultes en les coves!
I un hom comença a fer camí pels carrerons
en cerca de les pedres que'ls germàns Escipions
posaren per damunt de la vella muralla.
Clapes de sol, foscuries, pols, goços, i canalla
que juga. Un llarg silenci a la plaça ens segueix.
Tota la ciutat vella s'ajunta en un sol feix.
Ara tenen els murs una colô esvanida,
cóm fosca i moradenca en l'atmòsfera humida.
Se clouen com els ulls d'un malalt, les finestres.
Les teules sobreíxen dentades com les crestes.
La tarda s'hi fa lenta a cada cantonada.
Remoreja el rosari en la fosca una vella
quan demunt la teulada ja s'hi encén una estrella.
I les cases que volten la plaça de la Sèu
s'arrupeixen com arbres en l'aire d'una freu.
Aquest viure en la fosca del clòs és simultani
amb el clar moviment del blau Mediterrani.
I devall el Pretori i enllà de Santa Clara
l'esguard amb la blavor de tanta mar s'amara.
Sospès demunt la mar, vora el seu remoreig,
amb barana de pedra i ferro hi hà el passeig.
Els diumenges, avans de fer-se fosc, les noies
venen a donar voltes distretes i cofoies.
Els soldats s'arrepenjen al llarc de la barana
i sobre 'l remoreig de la dolça mar blana
els núvols lentament s'ajeuen en repòs.
En la penombra 's fan vagues les darreres clarôs.

Tarragona és aixís; una barreja de gloria
i de vulgaritat, de cimal i de noria.
De tanta arqueología en resta indiferent,
i va a sentir la música banal del regiment
als vespres i a la nit, quan volten les donzelles
amigues entre mig dels casats a parelles.
Més d'un senyor té l'aire de sê el Governadô.
I el castellà se parla per creure-s de bon tó.
Es un goig aleshores que afina l'esperit
cercar la fosquetat d'un carreró envellit
a l'ombra de les pedres que arrencaren del For,
i sentir-hi com l'ànima de la ciutat se mor,
que'n son ambent de calma no més la llum perdura
de quan era reclosa, mig-eval, tota pura.
I entremig del Cimbori i de la Pabordía
sentím del temps passat la forta companyía.

L'ingenuitat de certs pintors és com la d'una viuda de coranta anys que preguntés si'ls nens se fan per les orelles. — E. DELABORDE.

EN FREDERIC PUJULÀ I VALLÈS

AQUEIX nostre estimat company se trova en l'exèrcit francès d'avançada, aprop de la frontera belga «amb les armes a la mà, al servei de la cultura» com ell diu en una tarjeta postal que acabèm de rebre. En ella ens hi participa el seu propòsit de servirnos una sèrie de cròniques de la guerra, que, donat el seu temperament d'artista, han d'ésser d'interès extraordinari.

Els nostres lectors rebràn, doncs, noticies fidedignes i sabroses com poques publicacions els hi podríen oferir; estèm segurs que tots ells sabràn apreciar com se mereix la simpatía d'aqueix bon amic que, en mig de les penalitats d'una tan ruda campanya, no vol olvidar-se dels seus.

Nosaltres apreciarèm molt més les cròniques pel valor d'amistat que per la satisfacció que donarà a la curiositat immensa que aqueixa guerra desperta en nosaltres.

No's deu dir rès més que lo que's té per dir; eixa és la qualitat que s'ha d'afegir a l'elegancia.—EUGENI DELACROIX.

ELS INSTITUTS DE BELLESA

PER CARLES SOLDEVILA

III



AP cervell somnía una epopeia més intensa i secular que la lluita de la dòna contra la lletgesa. Al sexe femení se l'ha apel·lat infinites vegades: sexe bell. La dòna ha escoltat la galanta apel·lació amb una bona fè absoluta. La dòna, el sexe bell, el sexe feble sempre, en tot temps i en tot pais, ha esmerçat recóndites forces en recerca de la Beutat; sola o ajudada per incipientes alquimies, tosques manipulacions i bàrbres tortures.

Seràn eternament famosos els peus inverossímils de les xines, els ulls pintats de les egipcies, la rossor incomparable de les cabelleres venecianes.

Però avui eclipsen aqueixes pretèrites victories assolides en els moderns Instituts de Bellesa. Ja no's tracta d'aigües oxigenades, de cremes barates, de píndoles orientals, de depilatoris vulgars,—elements que's troven avui en el tocador de qualsevulga minyona de servei;—es tracta d'Instituts, és a dir, d'organismes enciclopedics ont totes les conquestes humanes s'inclinen en una servitut gloriosa. ¡Instituts! això és, palaus de totes les ciencies d'embellir, començant per la ciencia dels perruquers, descendint, descendint... fins acabar en la ciencia dels pedicurs.

Ja ni l'excés ni la manca de pèl espanta a ningú com un malastre invencible. La cohort dels perruquers es creu omnipotenta. Per a amagar les calves i totes les miseries capilars, us entrega, oh filles d'Eva, un casc fet de cabells triadíssims; un casc lluent que us co-



BANYISTA, pintura per Eugeni ZAK



MONTANYA FLORIDA, per Ookoku KISHIMA, pintor japonés modern. Pintura de paravent (aquarela i guaixa) sobre seda

rona d'esplendor tant gentilment manllevades, que ningú ho diría; en arrivant a casa, en la solitut més íntima, us lleveu el casc amb la mateixa dignitat que'ls guerrers antics se llevaven l'helm de la guerra, finida la batalla.

Guaiteu les celles,—aquest arc de triomf sota el qual se pon un doble sol,—segons escrivía Flaubert, el diví. Guaiteu les celles i, concediu-li un lloc eminent en l'expressió del rostre. A Adalaissa l'abadessa, no li «escau la mirada esmortuida sota l'arc de la cella ben poblada». Sí: les celles son detalls preuats per a descobrir psicologíes... I certes psicologíes no fora bo que fossin descobertes a la primera ullada. Les celles rectes, fosques, unides... fan por! Les celles fines, en arc pronunciat, transparentant candor pueril, inspiren confiança... Ara, és possible suprimir pèls massa expressius o simplement enlletgidors. Una corrent elèctrica els estirpa per a sempre més. I, encara, un artista subtil, de paciencia xinesca, gosà substituir en absolut les celles naturals per una pintura delicada e inalterable. Es faedor, doncs, el canvi d'expressió d'un rostre: basta esmenar el dibuix d'aquestes dues arcades d'ensomni que soplujen els ulls.

Les manucures—no manicures, com anuncíen tantes senyores ignorantes i repeteix tothom—han convertit en joiells les mans femenines. ¡Gloria a les mans flairoses i polides! Diré que devegades les manucures degraden son art, cauen en un preciosisme bizantí que no'm fa gaire feliç. Ungles d'un opal sagnant, massa enlluernador, dits marmoris... tota la mà té un aspecte de cosa inanimada, nó, com cal, de cosa viventa, carnosa, tebia, plena d'expresió en el gest, en l'estreta, en la caricia... Hi ha mans, però, cuidades amb una discreta amor. Hi ha mans adorables.

Quí descriurà les meravelles alcançades en un gabinet de massatge? Un massatge toçut afina unes faccions rudes, torna suau l'angle violent. Un massatge savi esborra els camins del temps i la dolor; parlo de les arrugues. En moltes esferes les metamòrfosis son tan meravelloses com indiscretes per a dir.

Un dia les potestats mondanes digueren: serà moda qu'en cada galta es formi un clotet en l'instant del somrís. Les afortunades que ja tenían el clotet per gracia de naixença somrigueren tot seguit, enorgullides. Les altres se posaren a cavil·lar. Els directors dels Instituts de Bellesa, s'apressaren a oferî-ls-hi dues solucions. Primera: mitjançant una simple operació quirúrgica deixaràn oberts els clotets per a tota la vida. Segona: mitjançant hàbils massatges repetits cada setmana, mantindràn oberts uns clotets transitoris; aixís un cop fu-



FORADA A LES VORES DEL RIU, per Tchikuka OTAKÉ, pintor japonés modern. Pintura de paravent, aquarela sobre paper



MONTANYA FLORIDA, revers del paravent den Ookoku KISHIMA

gida la moda no'n quedaría rastre. No hi ha cap dupte que semblants clotets sovint son una gracia: podríem dir que donen ansies d'omplirlos a besades. Però, avans de satisfer aquestes ansies galants, serà bó enterar-se de si és permanent o transitori el graciós clotet de les galtes, no sia cas que la dama obsequiada us guardi una eterna rancunia per haver-li desfet una gracia que li costa una sessió de massatge setmanal.

Recordèu als pedicurs que creen una bellesa de les més egoistes, sols admirable en una amistat profunda i, adhuc, minuciosa. Recordèu als dentistes qu'entre'l carmí dels llabis encenen un esclat de blancor que talment és llum de petons i rialles...

Ai, amics, la lluita de les dònes contra la lletgesa és heróica e infinita. Totes hi troven dolors, llàgrimes, ferides; algunes, la mort. Si jo hagués algún poder celestial, faría que la naixença de la dòna reproduís eternament els mites antics. La dòna deuría naixer perfecta i armada de totes les armes com la Pal·las o perfecta i núa com l'Afrodita.

El destí es un preceptor estimable, pero costa car. —J. W. GOETHE.

LES REVISTES

ARS

Trovalles romanes als voltants de Sabadell. Aquesta publicació és lo més perfecte de les premses sabadellenques.

CIVITAS

Segueix la campanya en prò de la Ciutat-Jardí a Barcelona. Notables i documentadíssims articles profusament il·lustrats.

GREMI DE LES ARTS APLICADES

Ha publicat un luxós prospecte anunciant la publicació d'una revista trimestral de les noves arts aplicades que aqueixa agrupació patrocinarà e impulsarà. Totes les nostres simpaties per aqueixos dignificadors de les nostres arts industrials i aplicades que tan necessitats de dignificació estàn.

Lo que cal es refer el Poussin, pro del natural.—PAU CÉZAUNE.



FORADA A LES VORES DEL RIU, revers del paravent den Tchikuka OTAKÉ



RETIR D'UN FILOSOP DINTRE'L BOSC
per Suiun KOMURO, artista modern japonés
Plafó pintat amb tinta xina

¿Vos creièu que vos envio al Louvre per a que hi trobèu lo Bell ideal, quelcom que no és en la Natura? Eixes son les tonteries que en les èpoques dolentes han portat la decadencia del art. Vos hi faig anar perquè aprengueu dels antics a veure la Naturalesa, perquè ells mateixos son la Naturalesa: és necessari viure d'ells, és precís menjarne. — INGRES.

LE PLUS GRAND SACRIFICE

(Acabament)

«Un fait frappe tous les observateurs, dit M. Alfred Fouillée: c'est la décadence des études philosophiques en Allemagne et son retentissement fâcheux sur toutes les parties du travail universitaire. La philosophie, cette science universelle, la philosophie sur laquelle doit se reposer de plus en plus la morale chez les peuples où s'affaiblissent les croyances religieuses, la philosophie qu'avaient illustrée en Allemagne les Leibnitz, les Kant, les Hegel, la philosophie est descendue là-bas à l'état de spécialité, et n'a plus aujourd'hui de nouveau représentant illustre. En même temps baissaient toutes les hautes recherches spéculatives, soit dans les sciences morales, soit même dans les sciences naturelles.»

M. Ribot n'est pas moins affirmatif:

«La génération actuelle, dit-il, recrutée dans les universités, bien qu'elle compte quelques Epigones fort estimables, paraît vivre surtout de reliefs, et abandonner les hautes spéculations personnelles.»

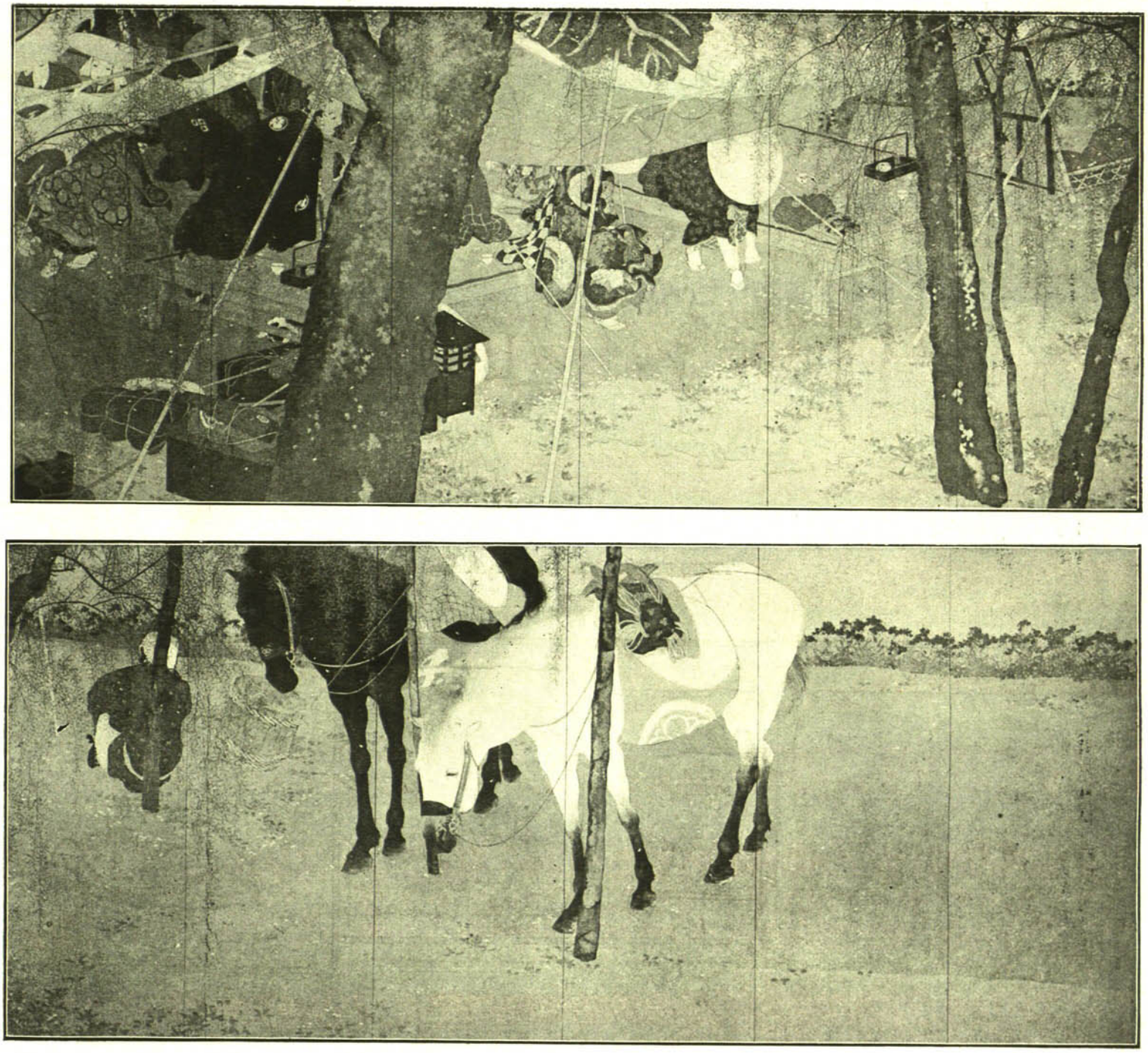
C'est bien là l'avis général: le pays qui a le plus ardemment cultivé la pensée pour elle-même s'en tient de plus en plus à l'utile spécialité, et la prédiction que faisait Nietzsche en 1875, dans ses *Considérations inactuelles,* s'est pleinement réalisée; la victoire de 1870, qui a été aussi «la cause déterminante de la défaite et même de l'extirpation de l'esperit allemand, au profit de l'empire allemand».

En vain le bluff le plus savamment organisé essaierait-il de donner le change. Il n'y a plus de science allemande, il n'y a plus de culture allemande, il n'y a plus d'esprit allemand; il n'y a plus qu'un esprit d'empire, et comme il faut bien utiliser les rares facultés de travail de l'intelligence germanique, les professeurs d'histoire justifient l'expropriation des Polonais et les revendications pangermanistes tandis que les physiologistes construisent des sanatoriums.

***

Au premier abord, dans cette attitude de la nouvelle Allemagne, il n'y a rien que d'allègre: le professeur d'université fait sonner sa culture d'empire comme le uhlan ses éperons. L'Allemagne, pour lui, c'est toujours la conscience morale du monde, le sérieux de l'univers, et dans le même temps qu'il met sur son livre cette épigraphe qui est un aveu: «L'Empire par-dessus tout!» il affirme son inébranlable foi dans la supériorité de sa méthode, et la valeur éternelle de sa spécialité. Pour cette timidité devant l'observation, pour ce désir de vérité mathématique, qui fait dire à un savant français: «Est-ce qu'il y a des Français?», il n'a que du mépris, cela lui rappelle Byzance. La grâce fine, l'esthétique morale dont la France a encore le privilège malgré ses années de démagogie, et qui est la manifestation la plus claire de la culture, ne sont pour lui que légèreté et corruption. Il y a confusion de termes. «Si notre vie publique et privée ne porte évidemment pas l'empreinte d'une culture productive et pleine de caractère, dit Nietzsche, dans sa *Considération inactuelle* sur David Strauss, si nos grands artistes, avec une sérieuse insistance et une franchise qui est le propre de la grandeur, ont avoué et avouent encore ce fait monstrueux et profondément humiliant pour un pleuple doué, comment es-til possible que parmi les gens instruits de l'Allemagne règne quand même cette grande satisfaction, une satisfaction qui, depuis la dernière guerre, se montre sans cesse prête à faire explosion, pour se changer en joie pétulante, en cris de triomphe? En tous les cas, l'on s'imagine que l'on possède une véritable culture et un petit nombre seulement qui forme l'élite semble s'apercevoir de l'énorme disparate qu'il y a entre cette crédulité satisfaite et même triomphante, et une infériocité qui est notoire. Car tout ce qui pense comme pense l'opinion publique s'est bandé les yeux et bouché les oreilles. On ne veut à aucun prix que ce contraste existe. D'où cela vient-il? Quelle est la force assez dominante pour prescrire cette non-existence? Quelle espèce d'hommes est devenue assez puissante en Allemagne pour interdire les sentiments aussi vifs et aussi simples ou pour empêcher, du moins, que ces sentiments puissent s'exprimer? Cette puissance, cette espèce d'hommes, je veux l'appeler par son nom — je veux parler des *philistins cultivés.*»

Le philistin cultivé, c'est-à-dire le professeur, le pédant chargé de documents, l'universitaire qui s'imagine qu'un diplôme sufit à donner cette finesse de l'esprit, cet art de l'esprit, cette inquiétude et cette curiosité de l'esprit, qui est la fleur la plus fine de la culture!



AL PEU D'UN CAMÍ EN TEMPS DE PRIMAVERA, per Ookoku KINOSHIMA, pintor modern japonés
Pintura d'un paravent (anvers i revers) aquarela i guaixa

Ce fut le grand ennemi de Nietzsche parce que ce fut le grand ennemi de cette civilisation libre, joyeuse, aristocratique et méditerranéenne qu'il rêvait de donner à sa nation. Or, c'est le philistin cultivé qui est le maître de l'Allemagne moderne, et l'Allemagne moderne s'en réjouit, ou du moins semble s'en réjouir.

*
* *

A regarder de plus près, cependant, on commence à distinguer tout ce que cette soumission de l'élite allemande à l'universitaire impérial comporte de sacrifice. Tandis que le prince Clovis de Hohenlohe écrivait sur ses manchettes ces notes vengeresses où il jetait à l'Allemagne nouvelle l'ironie délicate et cruelle de la vieille Allemagne idéaliste et princière, que de soupirs, que de regrets chez les artistes et les philosophes qui tenaient du grand souvenir de Gœthe la notion précise de ce qu'est la culture? Il est cruel, quand on a entrevu les magnifiques inquiétudes de l'esprit européen, de se réduire à n'être qu'un bon Allemand discipliné, confiant, positif et orgueilleux. Ils s'y résignèrent. L'exemple du prince Clovis est caractéristique. S'il était trop vieil Allemand et trop prince pour ne pas sentir à quel sacrifice la culture et l'idéal germaniques allaient être entraînés par l'œuvre prussienne, il était trop bon Allemand pour ne pas étouffer dans l'intimité de sa pensée tout ce qui pouvait nuire à un effort qui avait fait de son peuple si longtemps amorphe et impuissant, un des premiers de l'Europe et du monde.

Telle est exactement depuis quarante-trois ans l'attitude de l'élite en Allemagne. Elle sacrifie à la grandeur de la race son instinct profond, ses goûts d'aristocratie intellectuelle, et tout cet immense effort qu'elle avait fait avec Gœthe et depuis Gœthe pour s'élever à la culture. Elle n'est plus que l'état-major d'une armée de barbares disciplinés: elle le sait, elle l'accepte et elle en souffre, et dans le même temps que nous détestons de toutes nos forces l'esprit de lourdeur que cette armée de barbares communique à notre Europe, nous ne pouvons nous empêcher d'admirer un sacrifice qui, dans l'histoire, n'a pas d'exemples.

Imp. E. GABAÑACH, S. en C. - Diputació, 308 - BARCELONA



TIPUS POPULARS. — El Set-ciencies



Automòvils BENZ

Autos - Camions - Omnibus

Motors Marins i Aviació

Aragó, 282 : Telèfon 3579

" BARCELONA "

Palmau

ANTIGUITATS
MOBLES
CUADROS

PORTA
FERRI
ÇA.
18







— Qui no anuncia no vèn. ¿Ho sent?

RETRÒGRADE

— Fa tres hores que he tirat l'am i encara no he pescat rès.

— En el meu temps no passava això.

(*Le Rire*, París)

¿Volen tenir sempre els mobles lluitrosos?

Comprin

L'AUTOLAK

producte a base de cera

PREUS

1'00, 2'50 y 4'50 pts



DE VENDA

PORTAFERRIÇA 17

FARRÉ y ASENSIO

SANROMÀ

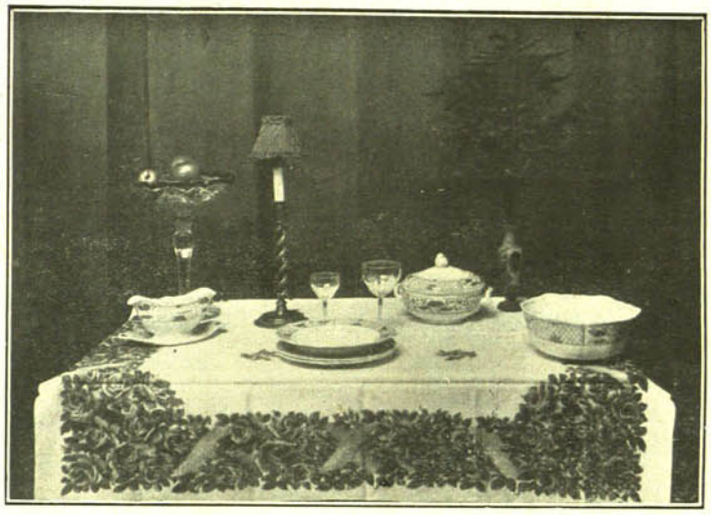
Bicicletes - Motocicletes
Accessoris
Articles de Sport

Balmes, 62 :: Telèfon 1445
:: BARCELONA ::

CALLICIDA ESCRIVÁ



és l'unic remei qu'en pocs dies i sense dolor cura radicalment
ULLS DE POLL i DURICIES



FAIANS CATALÁ

CORTS CATALANES, 615

VAIXELLES ▫ CRISTALLERIA

FEU CIRCULAR REVISTA NOVA



P. REIG I FILL

CONSTRUCTORS DE MOBLES
CASA FUNDADA EN 1852

PROVEHIDORS DE LA REIAL CASA

DESPATX
EXPOSICIO I VENDA
R de Calalunya 23

TALLERS
UNIVERSITAT 21
BARCELONA

PARFUMERIE AUX FLEURS

SANTIAGO SEGURA

S. EN C.

CORTS CATALANES, 615

Confiserie - Pâtiserie - Bombonnerie
Saló de The - Horxateria - Grill Room

ROYAL

Rambla d'Estudis, n.° 8

Telèfon n.° 2671



EL MELÓ